

INFORMACE O INVESTIČNÍCH NÁSTROJÍCH A RIZICÍCH S NIMI SPOJENÝCH

1 ÚVODEM

- 1.1** Tento dokument popisuje základní rizika spojená s Investičními službami, kterými se rozumí investiční služby definované v Zákone o podnikání na kapitálovém trhu č. 256/2004 Sb. (§ 4), a Investičními nástroji (jak jsou vymezeny v článku 1.2 níže) a dále obecný popis povahy jednotlivých typů Investičních nástrojů.
- 1.2 Banka CREDITAS a.s. poskytuje zákazníkům investiční služby související s následujícími nástroji:**
1. státní dluhopisy;
 2. korporátní dluhopisy;
 3. cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry vydávané fondy kolektivního investování;
 4. cenné papíry nebo zaknihované cenné papíry vydávané fondy kvalifikovaných investorů;
 5. deriváty peněžního trhu nebo devizového trhu.
- 1.3** Investování do investičních nástrojů je vždy spojeno s rizikem ztráty investice, přičemž toto riziko se liší podle typu investičního nástroje. Každý zákazník by měl zvážit, jaké riziko je ochoten nést a své investiční portfolio budovat jako vyvážené, tj. diverzifikované jak co do podstupovaných rizik, tak co do různých investičních nástrojů.
- 1.4** Kromě rizika by měl zákazník zvážit též další okolnosti investice, zejména investiční horizont, likviditu, výši úrokových sazeb, daňové zatížení, náklady na provedení obchodu s investičním nástrojem apod.
- 1.5** V případě nejasností nebo otázek je zákazník povinen konzultovat takový obchod se svými finančními, právními, účetními či daňovými poradci, případně si vyžádat od Banky další potřebné informace. Banka je pouze oprávněná sdělit Klientovi objektivní informace nezahrnující hodnocení Banky týkající se Investičního nástroje nebo Investiční služby.
- 1.6** Obchodování s Investičními nástroji je spojeno s rizikem nedosažení očekávaného výnosu, resp. vzniku ztráty. Pokud zákazník plně nerozumí podmínkám provádění obchodů a rozsahu potenciální ztráty investovaných prostředků nebo v některých případech i ztráty přesahující investované prostředky, neměl by se takových obchodů či transakcí účastnit.
- 1.7** Zákazník by si měl být vědom, že při obchodování s deriváty a nástroji, které využívají pákového efektu (např. futures kontrakty, opce) není riziko ztrát omezeno hodnotou investovaných prostředků, ale může tuto hodnotu i přesáhnout (tzn. ztráta může být vyšší, než je objem investovaných prostředků). Obchodování s Investičními nástroji derivátového typu proto vyžaduje specifické znalosti a zkušenosti.
- 1.8** Hlavními typy rizik v souvislosti s poskytováním investičními službami a investičními nástroji jsou riziko kreditní, riziko tržní, riziko koncentrace, riziko likvidity a operační riziko. S konkrétním investičním nástrojem mohou být spojena též další rizika, která nejsou v tomto dokumentu výslovně popsána.
- 1.9** Zákazník, kromě nákladů na pořízení Investičních nástrojů, může v důsledku obchodů s takovými nástroji převzít finanční závazky a další dodatečné povinnosti, a to včetně podmíněných závazků.
- 1.10 Tržní riziko**
- Tržní riziko je riziko ztráty, které vyplývá ze změny podmínek na trhu (zejména tržních cen, úrokových sazeb, měnových kurzů či cen komodit) vedoucí ke změně hodnoty Investičního nástroje nebo vzniku nerovnováhy určité charakteristiky mezi Investičním nástrojem a zdrojem jeho financování. Tržnímu riziku jsou vystaveny všechny Investiční nástroje. Tržní riziko zahrnuje řadu faktorů, nejen hospodářský vývoj dané společnosti (emitenta investičního nástroje), ale např. i očekávání recese, strukturální změny v ekonomice, politické šoky a spotřebitelské preference.
 - V závislosti na specifikaci tržního faktoru, který může vyvolat změnu hodnoty daného Investičního nástroje, se tržním rizikem rozumí zejména riziko úrokové, měnové, akciové a komoditní. Z hlediska aktuální situace na trhu a způsobu provádění obchodů na daném trhu lze identifikovat i další tržní rizika.
 - **Měnové riziko:** při investicích do Investičních nástrojů denominovaných v cizí měně závisí riziko a možný zisk nebo případná ztráta nejen na celkovém vývoji tržní ceny daného Investičního nástroje, ale i na vývoji měnového kurzu. Nepříznivý měnový vývoj může negativně ovlivnit celkový vývoj investice, a to i v případě pozitivního vývoje daného Investičního nástroje. Měnové riziko lze zmírnit jeho řízením způsobu, které omezí možné odchylky v hodnotě Investičního nástroje od její plánované nebo očekávané výše v závislosti na změně měnového kurzu. Uvedeného cíle lze dosáhnout například zajišťovacími transakcemi s využitím finančních derivátů.
 - **Úrokové riziko** ovlivňuje kolísání výnosové míry Investičních nástrojů tím, že se mění hladina úrokových sazeb. Tyto změny ovlivňují dluhové Investiční nástroje inverzně, tzn. na zvýšení úrokových sazeb reagují poklesem tržních cen a naopak. Výše rizika závisí na konkrétním Investičním nástroji, na jeho citlivosti na úrokovou míru i na dalších faktorech.
 - **Akciové riziko** je riziko nepříznivé změny tržní ceny akciových Investičních nástrojů, případně finančních derivátů odvozených od těchto nástrojů. Hlavním zdrojem tohoto rizika je obchodování s akciovými nástroji.
 - **Komoditní riziko** vyjadřuje změnu ceny nebo výnosů Investičního nástroje na změnu ceny komodity (např. surovin, drahých kovů či energií). Komoditní riziko je vlastní pro Investiční nástroje, jejichž podkladovým titulem je komodita,

nicméně komoditní riziko působí v určité míře na všechny Investiční nástroje podle citlivosti ekonomiky nebo emitenta investičního nástroje na vývoj cen dané komodity.

- **Inflační riziko** ovlivňuje reálnou výnosovou míru Investičních nástrojů. Inflace (snížení kupní síly peněz) snižuje reálný výnos z investice. Vysoká inflace může způsobit, že zákazník dosáhne záporné reálné výnosové míry, neboť výnos z Investičního nástroje je konzumován inflací.

1.11 Kreditní riziko

- Kreditní (úvěrové) riziko se řadí mezi základní finanční rizika. Kreditní riziko spočívá v tom, že dlužník nedostojí svým závazkům (nesplatí své dluhy), ať už z důvodu platební neschopnosti či platební nevěle. Zdrojem kreditního rizika může být rovněž i pouhé snížení kreditní kvality (bonity) dlužníka.
- Platební neschopnost či nevěle dlužníků platit své dluhy může nastat ze splatných úvěrů či úroků, z cenných papírů, z poskytnutých záruk, z devizových obchodů, z obchodů na peněžním trhu či jiných smluvních vztahů. V případě, kdy Klient uzavírá transakci s Bankou, vždy čelí kreditnímu riziku Banky.
- Příčina platební neschopnosti či nevěle dlužníka může být jak interní – na straně dlužníka, resp. ohodnocení bonity dlužníka, tak externí – tedy z vnějších příčin, jako například krize ekonomiky nebo daného odvětví.
- Kreditní riziko lze snížit zejména podrobným ohodnocením bonity dlužníka a jeho schopnosti splácet dluhy jako i snížením expozice vůči jednomu dlužníkovi.
- Riziko emitenta – vyjadřuje pravděpodobnost, že emitent cenných papírů nebude moci dostát svým závazkům z těchto cenných papírů vyplývajících (např. neschopnost splatit dluhopisy), nebo v důsledku chybných rozhodnutí managementu a špatných hospodářských výsledků dojde k výraznému poklesu tržní ceny cenného papíru (např. u akcií);

1.12 Riziko koncentrace

- Riziko koncentrace je riziko ztráty vyplývající z významné koncentrace expozic vůči protistranám nebo skupinám protistran, kde pravděpodobnost jejich selhání je ovlivněna společným faktorem rizika, například protistranám podnikajícím ve stejném odvětví hospodářství či stejné zeměpisné oblasti, vykonávajícím stejnou činnost nebo obchodujícím se stejnou komoditou nebo protistranám patřícím do stejné ekonomické skupiny, nebo z používání technik snižování kreditního rizika, zejména riziko spojené s velkou nepřímou angažovaností, např. vůči stejnému vydavateli kolaterálu.

1.13 Riziko likvidity

- Riziko tržní likvidity je rizikem ztráty v případě malé likvidity trhu s Investičními nástroji, čímž je omezen přístup k peněžním prostředkům. Likvidita je schopnost subjektu krytí peněžními prostředky jeho dluhy v potřebné výši a v požadovaném čase, resp. schopnost subjektu dostát v každém okamžiku svým splatným dluhům; nedostatek likvidity tuto schopnost narušuje.
- Klient musí počítat s rizikem, že cena Investičního nástroje může být negativně ovlivněna nízkou likviditou, tj. neexistencí nebo velice malou nabídkou nebo poptávkou po daném Investičním nástroji, nebo že daný Investiční nástroj nebude Klient moci ve zvoleném okamžiku prodat či koupit.

1.14 Operační riziko

- Operačním rizikem se rozumí možnost vzniku ztráty z důvodů nedostatečnosti nebo selhání vnitřních procesů, lidského faktoru a systémů emitenta Investičního nástroje, Banky či třetí osoby nebo z vnějších událostí, včetně rizika informačních technologií a rizika právního. Pro ilustraci operačního rizika lze uvést jako důvody ztráty např. odeslání peněz na nesprávný účet, ztrátu obchodní smlouvy, chybný výpočet velikosti úroků, zničení elektronických dat v důsledku poklesu elektrického napětí v síti nebo požáru apod.

1.15 Další druhy rizik

- riziko odvětví – vyjadřuje pravděpodobnost změny tržní ceny investičních instrumentů (zejména akcií a některých derivátů) jejichž cenový vývoj je spjat s hospodářským cyklem celého odvětví;
- riziko politické – vyjadřuje pravděpodobnost změny politické situace, která negativně ovlivní investiční nástroj, jeho cenu, převoditelnost, postavení emitenta apod. (např. zavedení devizových omezení, znárodnění, změna právní úpravy a regulačních požadavků apod.).

1.16 Specifická rizika derivátových investičních nástrojů

- Hodnota Investičního nástroje derivátového typu závisí nebo je odvozena od hodnoty podkladového aktiva, jako jsou zejména akcie, akciové indexy, koše akcií, cizí měny, úrokové sazby nebo komodity. Jednotlivé názvy Investičních nástrojů derivátového typu mohou být nepřesné či zkreslující, a tudíž je vždy nutné prostudovat dokument obsahující podmínky příslušného Investičního nástroje, které popisují jeho strukturu a chování při odlišných tržních podmínkách.
- Pákový efekt. S investováním do derivátových Investičních nástrojů je spojena vysoká míra rizika plynoucí z pákového efektu. Podstatou pákového efektu je předem dohodnutý poměr (páka), v jakém se hodnota Investičního nástroje, jehož cena je výrazně nižší než cena podkladového aktiva, podílí na růstu či poklesu hodnoty/kurzu podkladového aktiva. Následkem tohoto mechanismu je skutečnost, že i malá změna ceny podkladového aktiva může vyvolat významnou změnu hodnoty Investičního nástroje.
- Opce. S investováním do opčních transakcí je zpravidla spojena vysoká míra rizika. Zákazník by se měl seznámit s typem opční transakce, kterou hodlá uzavřít, a s konkrétními riziky vztahujícími se k takovému typu transakce. U opce nakoupené zákazníkem je maximální ztráta omezena výší uhrazené prémie a transakčními náklady. V případě opční transakce, kdy Zákazník prodá nákupní opci, je ztráta Zákazníka teoreticky neomezená.

1.17 Nestandardizované trhy

- Některé transakce, obchody, trhy nebo Investiční nástroje nemají standardizované podmínky a pravidla. Příkladem mohou být podmínky derivátových transakcí nebo obchodů s dluhopisy uzavírané mimo regulované trhy – jde o tzv. OTC Transakce/obchody. S ohledem na povahu takových Transakcí či obchodů a neexistenci regulovaných trhů nemůže Klient předpokládat, že bude mít za všech okolností příležitost koupit Investiční nástroj nebo uzavřít svoji pozici nebo předčasně ukončit Transakci s Investičním nástrojem za Klientem očekávanou cenu. V extrémním případě nemusí v dané době být k dispozici cena žádná a Klient pak po tuto dobu nebude mít možnost požadovanou Transakci nebo dispozici s již uzavřenou Transakci nebo operaci s Investičním nástrojem vůbec uskutečnit. Klient by se měl podrobně seznámit s podmínkami každé ne-standardizované Transakce nebo způsobu obchodování, a to i za případné pomoci svých finančních, daňových nebo právních poradců.

1.18 Tento dokument nepředstavuje individualizovanou radu ohledně skladby portfolia a minimálních požadavků na diverzifikaci, ale je jen informačním dokumentem, jehož cílem je seznámit zákazníky s hlavními investičními nástroji, kterých se týkají investiční služby poskytované Bankou CREDITAS a.s. a riziky s nimi spojenými. Klientům se doporučuje podrobně se seznámit s těmito investičními nástroji i nad rámec informací obsažených v tomto dokumentu.

1.19 S každou investicí se vždy pojí riziko její ztráty, přičemž míra tohoto rizika závisí na konkrétním investičním nástroji. Vezměte též v úvahu, že zisky dosažené v minulosti nepředstavují záruku, že jich bude dosahováno též v budoucnu.

1.20 Zárukou nebo ochranou kapitálu (prostředků investovaných) se rozumí příslib emitenta nebo třetí osoby nezávislé na emitentovi plnit závazky emitenta nebo plnit závazky nezávisle na vývoji jistých indikátorů. Toto plnění může být jenom částečné. Záruky nebo ochrana kapitálu se mohou vázat na libovolné okolnosti. V praxi se většinou jedná o garanci ochrany 100% investice zejména v den splatnosti. V čase mezi pořízením investičního nástroje a jeho splatnosti tato garance neplatí, tzn. při prodeji takového investičního nástroje nemusí klient dostat 100% prostředků, které do pořízení investičního nástroje investoval. Kvalita poskytnuté záruky nebo ochrany kapitálu je plně závislá na poskytovateli garance a jeho bonitě.

2 INVESTIČNÍ NÁSTROJE

2.1 Dluhopisy

2.1.1 Popis

Dluhopis je dluhový cenný papír nebo dematerializovaný cenný papír, který vyjadřuje závazek emitenta vůči věřiteli. Jedná se o zastupitelný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení dlužné částky, vyplacení stanovených výnosů a povinnost emitenta splnit veškeré závazky. Práva a povinnosti emitenta dluhopisů a vlastníka dluhopisů (investora) jsou zpravidla určeny v emisních podmínkách dluhopisů. Vlastník dluhopisů neručí za závazky společnosti.

Výplata jmenovité hodnoty a výnosů z dluhopisů není právně zaručena. Banky a obchodníci s cennými papíry, kteří emitují dluhopisy, se ze zákona účastní záručního systému, který zčásti uspokojuje investice vlastníků dluhopisů při finančních potížích emitentů.

Vybrané druhy dluhopisů:

1. Dle emitenta:
 - a) Státní dluhopisy – emitentem je stát eventuálně státní agentura, v případě České republiky se jedná o Ministerstvo financí ČR. Obecně platí, že státní dluhopisy mají nízkou míru rizika.
 - b) Korporátní dluhopisy (podnikové) – emitentem je obchodní společnost a cílem takové emise je získání kapitálu. Korporátní dluhopisy mají různou míru rizikovitosti, od čehož se odvíjí velikost úroků.
2. Dle kupónu:
 - a) Dluhopisy s pevným kupónem – kupón sjednaný při emisi se nemění po celou dobu životnosti dluhopisu. Výhodou je, že lze snadno spočítat zisk; nevýhodou pevného kupónu je fakt, že v případě růstu úrokových sazeb, klient nenabývá vyšší výnos.
 - b) Dluhopisy s variabilním kupónem – jejich kupón je závislý na referenční sazbě, často jde o mezibankovní sazbu jako je např. PRIBOR, LIBOR, EURIBOR. K referenční sazbě je přičítána přírůžka v určité výši kompenzující vyšší riziko ve srovnání s mezibankovním trhem. Výhodou variabilního kupónu je fakt, že v případě růstu úrokových sazeb, klient nabývá vyšší výnos. Nevýhodou variabilního kupónu je fakt, že v případě poklesu úrokových sazeb, klient nabývá nižší výnos.
 - c) Dluhopisy s nulovým zúročením (kupónem) – během životnosti těchto dluhopisů nejsou vypláceny žádné kupónové platby. Výnosu dosahují věřitelé tím, že dluhopis nakupují s diskontem, tedy pod nominální hodnotou a v době splatnosti je uhrazena emitentem nominální hodnota dluhopisu.
 - d) Indexované dluhopisy – instrumenty, jejichž kupónové platby jsou vázány na vývoj indexů mezd, cen, zlata, ropy či jiných komodit. Jejich kupón je modifikovaný podle aktuální změny příslušného indexu.

2.1.2 Výnos

Dluhopisy mohou mít stanovený výnos jako a) pevnou úrokovou sazbu, b) pohyblivou úrokovou sazbu, c) nulovou úrokovou sazbu, d) příp. jiným způsobem. Další možností, jak může vlastník dluhopisu zhodnotit svoji investici je profitovat na rozdílu ceny při nákupu a prodeji dluhopisu.

Výplata jmenovité hodnoty a výnosů z dluhopisů není právně zaručena. Banky a obchodníci s cennými papíry, kteří emitují dluhopisy, se ze zákona účastní záručního systému, který zčásti uspokojuje investice vlastníků dluhopisů při finančních potížích emitentů.

1. Výnosnost lze obecně u dluhopisů seřadit následovně:
 - a) Nejvyšší výnos dosahují korporátní což je kompenzováno nejvyšším rizikem.
 - b) Nízký výnos dosahují státní dluhopisy. Tyto investiční nástroje nesou nejnižší výnos (někdy i záporný), čemuž odpovídá i nízké riziko a vysoká likvidita.

2.1.3 Výhody

Hlavní výhodou pro klienta je jasný a předem známý výnos.

2.1.4 Rizika spojená s investováním do dluhopisů:

1. Riziko kreditní

Riziko, že dlužník nebude schopen splnit své závazky, tedy že nebude schopen splatit úroky a nominální částku dluhopisu. V případě obchodních společností toto riziko může být významné, naopak u dluhopisů států Evropské unie, resp. mezinárodních organizací je toto riziko podstatně nižší.

2. Riziko úrokové

V případě, že záměrem vlastníka dluhopisu je prodat tento dluhopis před konečnou splatností, vystavuje se ve významné míře úrokovému riziku. Toto riziko spočívá ve změně úrokových sazeb v závislosti na splatnosti dluhopisu. Čím jsou vyšší tržní úrokové sazby, tím nižší je cena dluhopisu a naopak.

V případě, že záměrem vlastníka dluhopisu je držet ho do splatnosti, je úrokové riziko vysoké zejména u dluhopisů s variabilním kupónem, kde výše kupónu je závislá na referenční úrokové sazbě (PRIBOR, LIBOR, EURIBOR).

2. Riziko měnové

Pokud je dluhopis denominován v české koruně, měnové riziko neexistuje. Pokud je dluhopis denominován v cizí měně, existuje riziko pohybu směnného kurzu cizí měny vůči české koruně. Oslabí-li česká koruna, je zde předpoklad k zhodnocení investice. Posílí-li česká koruna, investice může být částečně znehodnocena.

3. Riziko likvidity

Riziko likvidity je u dluhopisů individuální. Co se týká státních dluhopisů je obecně riziko likvidity nižší, protože obchodovatelnost těchto dluhopisů je vyšší. Co se týká korporátních dluhopisů je riziko likvidity závislé na ratingu emitenta nebo jiných specifických faktorech. Trhy s korporátními dluhopisy jsou užší a obchodovatelnost je nižší.

V závislosti na konkrétním dluhopisu a trhu, kde se tento dluhopis prodává může dojít k omezení likvidity (možnosti prodat), resp. překážkám, které tuto likviditu snižují.

4. Možnosti zajištění proti specifickým rizikům

Všeobecně je tržní riziko u dluhopisů nižší než u akcií. Kreditní riziko může investor ovlivnit výběrem dluhopisů emitenta, který má vysoký rating. Likvidní riziko lze snížit investováním do dluhopisů obchodovatelných na sekundárním trhu a měnové riziko, stejně jako u akcií lze vyloučit koupí pouze dluhopisů v domácí měně investora. Pro zajištění úrokového rizika je možné využít úrokový swap.

2.2. Podílové fondy kolektivního investování

2.2.1 Popis

Podílový list kolektivního investování je investiční nástroj, který představuje podíl podílníka na majetku v podílovém fondu a se kterým jsou spojená další práva plynoucí se zákona nebo statutu. Součet hodnot podílových listů vytváří čistou hodnotu majetku v podílovém fondu. Podílové fondy mohou být vytvořeny zejména jako otevřené nebo uzavřené. Podílník otevřeného podílového fondu má právo na odkup podílového listu investiční společností, která podílový fond vytváří.

Podílové fondy kolektivního investování jsou fondy určené pro veřejnost, u kterých je stanovena nejvyšší míra ochrany investorů a pro které platí nejpřísnější požadavky na strukturu portfolia, diverzifikaci apod. Investiční strategie je stanovena v prospektu fondu, popř. v jiném obdobném dokumentu podle práva státu, podle kterého byl fond vytvořen.

Podílové fondy jsou spravovány investičními společnostmi. Upozorňujeme, že zahraniční podílové fondy mohou mít odlišnou právní strukturu, která se liší od tuzemských podílových fondů.

Podílové fondy využívají v rámci svých strategií rovněž derivátové nástroje; rozsah jejich použití je uveden v dokumentech, který podílový fond vydává, např. ve statutu.

Dle svého investičního zaměření se člení na:

1. Dluhopisové fondy – jsou zpravidla fondy kolektivního investování a investují v různých měnách do bezpečných, krátkodobých až střednědobých standardních dluhopisů a umožňují tak investorům nepřímo participovat na širokém dluhopisovém portfoliu.
2. Akciové fondy – jsou zpravidla fondy kolektivního investování a investují v různých měnách do standardních akcií a umožňují tak investorům nepřímo participovat na širokém akciovém portfoliu
3. Nemovitostní fondy – jsou fondy, jejichž účelem je shromažďování peněžních prostředků za účelem investování do nemovitostí. Investiční strategie je stanovena v prospektu fondu, popř. v jiném obdobném dokumentu podle práva státu, podle kterého byl fond vytvořen.
4. Fondy peněžního trhu – jsou zpravidla fondy kolektivního investování a investují v různých měnách do bezpečných, krátkodobých finančních nástrojů s průměrnou dobou splatnosti kratší než jeden rok. Do jejich portfolia běžně patří termínované vklady, pokladniční poukázky, krátkodobé dluhopisy apod.

2.2.2 Výnos

Vývoj hodnoty podílového listu závisí na investiční strategii stanovené ve statutu fondu a také vývoji na trhu jednotlivých investičních nástrojů držících fondem. Výnosy z podílových listů mohou být vypláceny podílníkům, případně reinvestovány do fondu. Investovaná částka do podílových listů ani výnosy z ní nejsou právně zaručeny.

Z hlediska možné výše výnosu lze říct, že největších výnosů dosahují fondy akciové, pak následují fondy dluhopisové a nejmenší výnos dosáhne investor ve fondech peněžního trhu.

Co se týká nemovitostních fondů výnos spočívá buď ve formě roční dividendy (pokud je fond rozděluje a nereinvestuje) anebo v cenovém trendu vypočtené hodnoty fondu, což se projeví v hodnotě podílového listu. Nemovitostní fondy jsou vystaveny rizikům snížené návratnosti mimo jiné z důvodu nízké obsazenosti budov. Zejména u vlastních stavebních projektů fondů mohou nastat problémy s jejich prvním pronájmem. Nízká obsazenost má negativní vliv na hodnotu nemovitostního fondu a vede ke snížení vyplácených dividend. Investice do nemovitostních fondů mohou také vést k částečné ztrátě vloženého kapitálu.

2.2.3 Výhody

Pro investory srozumitelný investiční nástroj, při investicích je však nezbytné zohlednit parametry daného fondu uvedené ve statutech a dalších dokumentech vydávaných fondy.

2.2.4 Rizika spojená s investováním do podílových fondů

1. Cenové riziko:

Podílové listy lze obvykle kdykoliv odprodat investiční společnosti emitující podílové listy za aktuální odkupní cenu. Ve výjimečných případech může být zpětný odkup podílových listů dočasně zastaven. S některými druhy podílových listů lze obchodovat na burze. Ceny, za které lze prodat podílové listy, se mohou lišit od cen, které lze získat odkupem od investiční společnosti. U nemovitostních fondů může zpětný odkup podílových listů podléhat omezením. Ve výjimečných případech může být zpětný odkup dočasně zastaven, dokud nebude prodán majetek nemovitostního fondu a získán výnos z prodeje. Pravidla fondu mohou stanovit, že v případě vrácení velkého počtu podílových listů lze zastavit zpětný odkup až na dobu dvou let. V takovém případě nemůže fond během tohoto období vyplácet cenu zpětného odkupu. Nemovitostní fondy se obvykle klasifikují jako dlouhodobé investiční projekty.

2. Riziko měnové:

Pokud je podílový list denominován v české koruně, měnové riziko neexistuje. Pokud je podílový list denominován v cizí měně, existuje riziko pohybu směnného kurzu cizí měny vůči české koruně. Oslabí-li česká koruna, je zde předpoklad k zhodnocení investice. Posílí-li česká koruna, investice může být částečně znehodnocena.

3. Likvidní riziko:

Nízké s ohledem na možnost prodeje podílových listů zpět investiční společnosti.

V závislosti na konkrétním podílovém fondu a investiční společnosti emitující příslušné podílové listy, může dojít k omezení likvidity (možnosti prodat), resp. překážkám, které tuto likviditu snižují.

4. Kreditní riziko:

Nízké. Existuje však riziko neplnění závazků z cenných papírů emitentů tvořících podílové fondy.

2.2.5 Rizika spojená s investováním do fondů kvalifikovaných investorů

Fondy kvalifikovaných investorů jsou fondy, do kterých mohou investovat výhradně kvalifikovaní investoři. Portfolio fondu kvalifikovaných investorů může v zásadě tvořit jakákoliv majetková hodnota způsobila k investici, počínaje cennými papíry, přes nemovitosti, podíly na firmách, umění, staré vozy až po zlato, diamanty, jiné komodity, práva apod. Investiční strategie je stanovena v prospektu fondu, popř. v jiném obdobném dokumentu podle práva státu, podle kterého byl fond vytvořen.

Investování do fondů kvalifikovaných investorů je spojeno zejména s následujícími hlavními riziky:

1. Kreditní riziko – nízké až vysoké v závislosti na investiční strategii fondu a investiční společnosti;
2. Likvidní riziko – vysoké s ohledem na dlouhý investiční horizont fondu;
3. Měnové riziko – v případě denominace v CZK nízké, jinak průměrné až vysoké;
4. Riziko odvětví – průměrné až vysoké v závislosti na investiční strategii fondu a investiční společnosti;
5. Úrokové riziko – průměrné až vysoké v závislosti na investiční strategii fondu a investiční společnosti.

V závislosti na konkrétním fondu kvalifikovaných investorů a investiční společnosti emitující příslušné investiční akcie, může dojít k omezení likvidity (možnosti prodat), resp. překážkám, které tuto likviditu snižují.

2.3 Deriváty

2.3.1 Popis

Derivát je investiční nástroj, jehož hodnota je odvozená od podkladového aktiva. Podkladovým aktivem mohou být cenné papíry, měny, úrokové sazby, komodity, indexy apod. Důležitým rysem derivátů je jejich termínový charakter a s tím spojený tzv. pákový efekt. Termínový charakter znamená, že vypořádání obchodu probíhá v budoucnosti. Se sjednáním obchodu je spojena relativně malá, či dokonce žádná počáteční investice a ve srovnání s běžnými spotovými investičními nástroji tak deriváty nabízejí v důsledku z toho vyplývajícího pákového efektu možnost dosáhnout mnohem vyššího zhodnocení, ale na druhé straně, přirozeně i ztráty.

Deriváty lze v praxi využít k různým účelům:

1. Zajištění (hedging) - spočívá v tom, že si pomocí derivátů můžeme fixovat cenu podkladového aktiva k sjednanému termínu v budoucnosti. Jinými slovy, k určité dané pozici sjednáme na termínovém trhu takový obchod, jehož zisk či ztráta se bude

vyvíjet zrcadlově k dané pozici. Lze tedy říci, že zisk nebo ztráta, vyplývající z tržního přecenění podkladového aktiva je eliminována ztrátou nebo ziskem tržního přecenění sjednaného derivátu.

2. Spekulace – spekulant si kupuje derivát s cílem profitovat na cenovém vývoji podkladového aktiva. Zjednodušeně řečeno spekuluje na to, že cena podkladového aktiva bude nižší, resp. vyšší, než kolik bude činit promptní cena podkladového aktiva v den splatnosti, za kterou může tento instrument na promptním trhu prodat resp. koupit.
3. Arbitráž – jde o využití cenových diferencí, které mohou vzniknout z hlediska teritoriálního a/nebo časového.

Vybrané druhy derivátů:

Forward rate agreement (FRA), FX forward, FX swap, Interest rate swap (IRS)

2.3.2 Rizika spojená s investováním do derivátových transakcí

1. Tržní riziko:

Riziko poklesu reálné hodnoty derivátu, a to vlivem změny hodnoty podkladového aktiva. Toto riziko je významné zejména u spekulativních transakcí, ale může se projevit i u transakcí zajišťovacích, zejména, když se původní předpoklad, kvůli kterému bylo zajištění sjednáno, ukáže jako nesprávný. Potenciální ztráta, vyplývající z tohoto rizika, může v extrémních případech i převýšit nominální hodnotu kontraktu.

2. Riziko likvidity podkladového aktiva:

Většina derivátů se neobchoduje na regulovaných trzích, a tudíž investor nemusí mít možnost svou pozici uzavřít nebo změnit. Riziko likvidity je závislé množství účastníků trhu, regulačním prostředím a na derivátu samotném. Např. FRA a IRS mají obecně nižší likviditu, než FX forwardy a FX swapy ale zase vyšší likviditu než opce.

3. Kreditní riziko:

Specifická rizika pro opční kontrakt - ztráta z využití/nevyužití opce:

Kreditní riziko vyplývá ze skutečnosti, že v naprosté většině případů je pro klienta protistranou transakce banka. Pravděpodobnost, že banka nedostojí svým závazkům z kontraktu, je sice velmi nízká, ale nikoliv nulová. Konečná hodnota potenciální ztráty, vyplývající z tohoto rizika, je významně ovlivněna zejména vývojem tržních kotací vztahujících se k podkladovému aktivu, vývojem likvidity podkladového aktiva a schopností banky vyrovnat dodatečně své závazky podle podmínek kontraktu.

2.4 FRA

2.4.1 Popis

Pevná dohoda mezi dvěma subjekty, která jim umožňuje zafixovat úrokovou sazbu z úvěru, resp. depozita v budoucím období, popř. umožňuje „změnit“ pohyblivé úročení pohledávky nebo dluhu na fixní či obráceně. Jedná se o derivátový úrokový kontrakt, který je sjednáván jako individuální, nestandardizovaný kontrakt na mimoburzovním tzv. OTC trhu. Při plnění dochází pouze k vyrovnání salda vyplývajícího z rozdílu mezi dvěma sazbami. FRA není spojeno s dalšími náklady ani provizemi.

Tyto obchody se realizují na mezibankovním trhu, neexistují pro ně žádné standardizované podmínky. Na rozdíl od úrokových futures obchodů, FRA jsou investiční produkty šité na míru z hlediska jistiny, měny a úrokového období.

1. Subjekty sjednávající FRA:

- a) Kupující FRA – Zajišťuje fixní úrokovou sazbu pro své budoucí pohyblivě úročené závazky neboli se zajišťuje proti vzestupu úrokových sazeb v budoucnosti (resp. spekuluje na vzestup tržních úrokových sazeb).
- b) Prodávající FRA – Zajišťuje si fixní úrokovou sazbou pro své budoucí pohyblivě úročené pohledávky neboli se zajišťuje proti poklesu úrokových sazeb v budoucnosti (resp. spekuluje na pokles tržních úrokových sazeb).

2. Možnosti využití FRA:

- a) Prodávající FRA – Zajištění kapitálu investovaného do úrokových instrumentů citlivých na vývoj tržní úrokové sazby proti poklesu úrokových sazeb.
- b) Kupující FRA – Zajištění své očekávané budoucí potřeby kapitálu proti vzestupu tržních úrokových sazeb.

2.4.2 Výnos

Kupující/prodávající FRA získá nabytím/prodejem fixní úrokovou sazbu. Pokud je referenční úroková sazba v den fixace vyšší než dohodnutá úroková sazba (cena FRA), obdrží kupující kompenzaci za pohyb úrokových sazeb a prodávající má povinnost mu tuto kompenzaci uhradit v den vypořádání. Je-li referenční úroková sazba v den splatnosti nižší než dohodnutá úroková sazba (cena FRA), obdrží kompenzaci prodávající a kupující má povinnost mu tuto kompenzaci uhradit v den vypořádání.

2.4.3 Rizika spojená s investováním do FRA

1. Tržní riziko: Tržní riziko vyplývá z nejistoty o budoucích změnách úrovně tržních úroků. Toto riziko je tím silnější, čím výrazněji tržní úroková sazba stoupá/klesá.
2. Kreditní riziko: Kreditní riziko FRA spočívá v možnosti neplnění protistrany, v důsledku čehož dochází ke ztrátě pozitivní hodnoty FRA oproti tržní situaci, a v nutnosti pokrýt transakci nákupem na trhu za méně příznivou cenu.

2.5 Úrokový swap - Interest Rate Swap (IRS)

2.5.1 Popis

Úrokový swap (IRS) je dohoda dvou stran o výměně peněžních toků v určitém období, vycházejících obvykle z pohyblivé (floating) a pevné (fixní) úrokové sazby. Dochází k výměně pouze úroků, avšak nikoli k výměně nominální hodnoty (tj. kapitálovému toku). Nominální hodnota IRS slouží pouze k odvození výše úrokových plateb. Pevná sazba je úroková

sazba sloužící k odvození pevné úrokové platby. Pohyblivá úroková sazba sloužící k odvození pohyblivé úrokové platby, vyjádřená je formou reference na sazbu PRIBOR, LIBOR apod.

V případě nestandardizovaných kontraktů se může v průběhu kontraktu výše nominální hodnoty měnit.

IRS nejsou standardizované. Podrobnosti realizace obchodu musí být předem upraveny smluvně. Jedná se o produkty „šité na míru“, je proto mimořádně důležité získat přesné informace o podmínkách konkrétního IRS, zejména pokud jde o nominální částku, splatnost, dohodnuté úrokové sazby.

2.5.2 Výnos

Kupující IRS (plátce fixního úroku) profituje z nárůstu úrokových sazeb. Prodávající IRS (nabyvatel, příjemce fixního úroku) profituje v případě poklesu úrokových sazeb. Výnos z IRS nelze stanovit předem.

Kupující/proávající IRS získá nabytím/prodejem fixní úrokovou sazbu. Pokud je referenční úroková sazba v den fixace daného úrokového období vyšší než dohodnutá úroková sazba (cena IRS) obdrží kupující kompenzaci za pohyb úrokových sazeb a prodávající má povinnost mu tuto kompenzaci uhradit v den vypořádání. Je-li referenční úroková sazba v den splatnosti nižší než dohodnutá úroková sazba (cena IRS), obdrží kompenzaci prodávající a kupující má povinnost mu tuto kompenzaci uhradit v den vypořádání.

2.5.3 Rizika spojená s investováním do IRS

3. Tržní riziko: Úrokové riziko spočívá v nejistotě ohledně budoucích změn tržních úrokových sazeb. Kupující/proávající IRS je vystaven riziku ztráty, jestliže úroveň tržních úrokových sazeb klesá/stoupá.
4. Úvěrové riziko: Úvěrové riziko u IRS spočívá v možnosti neplnění protistrany, čímž dochází ke ztrátě pozitivní hodnoty IRS oproti aktuální tržní situaci, a v nutnosti pokrýt obchod na trhu za horší cenu.

2.6 FX Forward

2.6.1 Popis

FX Forward je dohoda stran, na základě které jedna strana prodává druhé straně předem dohodnuté množství deviz k určitému pevně stanovenému datu za pevně stanovený kurz (tzv. forwardový kurz).

1. Subjekty kontraktu:

- a) Kupující – má právo a zároveň i povinnost ve stanoveném termínu v budoucnu koupit dohodnuté množství měny za jinou měnu za dohodnutý forwardový kurz.
- b) Prodávající – má právo a zároveň i povinnost ve stanoveném termínu v budoucnu prodat dohodnuté množství měny za jinou měnu za dohodnutý forwardový kurz

2. Příklad využití: Dovozce si chce zjistit svůj závazek proti budoucímu posílení EUR proti domácí měně CZK. Proto dnes uzavře FX Forward ke dni splatnosti svých budoucích závazků, kde se má právo i povinnost koupit EUR za CZK v předem domluveném kursu. V den splatnosti závazku proběhne vyrovnání z kontraktu za dohodnutý forwardový kurz.

Vývozce očekává platbu od svého zahraničního odběratele v EUR. Obává se posílení domácí CZK, proto dnes uzavře FX Forward ke dni splatnosti své pohledávky, kde se má právo i povinnost prodat EUR za CZK v předem domluveném kursu. V den splatnosti pohledávky proběhne vyrovnání z kontraktu za dohodnutý forwardový kurz.

Bez ohledu jaký je tržní kurs v den vypořádání, musí kupující koupit a prodávající prodat dohodnuté množství deviz za domluvený kurs.

2.6.2 Výnos

Výnos je dán rozdílem ceny sjednané v dohodě a aktuální cenou podkladového aktiva. Kupující profituje, je-li aktuální cena méně výhodná než cena realizační. Potenciální ztráta není omezená.

2.6.3 Rizika spojená s investováním do FX Forward

1. Tržní riziko: Je-li FX Forward sjednán za účelem spekulace je tržní riziko spjato s pohybem měnových kursů a úrokových sazeb. Kupující FX Forward se vystavuje riziku poklesu kurzu a změny úrokových sazeb. Prodávající FX Forward se vystavuje riziku růstu kurzu a změny úrokových sazeb.
2. Riziko likvidity: Riziko likvidity je dáno mírou individualizace podmínek obchodu. FX Forward je zejména pro nižší objemy méně likvidní, tudíž případná spekulace je nutná ve vyšším objemu.
3. Kreditní riziko: Kreditní riziko FX Forward spočívá v nebezpečí platební neschopnosti partnera, nebo insolvenční, tj. možné dočasné nebo trvalé neschopnosti splnit závazky z forwardu. V tomto případě je nutné pokrýt transakce prostřednictvím trhu i za nevýhodných podmínek.

2.7 FX SWAP

2.7.1 Popis

FX Swap je dohoda stran, na základě které jedna strana prodává druhé straně předem dohodnuté množství deviz k určitému pevně stanovenému datu (obvykle do 2 dnů od uzavření obchodu) za aktuální kurz (tzv. spotový kurz) a současně kupující prodává prodávajícímu stejné dohodnuté množství deviz zpět k určitému pevně stanovenému datu v budoucnu za pevně stanovený kurz (tzv. forwardový kurz).

Obchod proběhne formou dvou nezávislých konverzí, tedy prvotní prodej prostředků klientem bance za aktuální tržní kurz a v budoucnu jejich zpětný nákup za forwardový kurz.

Swapy slouží investorům jednak za účelem řízení rizika, ale i ke spekulaci či snížení transakčních nákladů. Investor musí zvážit vyšší potenciální ztráty, kterou nelze předem stanovit a není nijak omezena.

Bez ohledu jaký je tržní kurs v den vypořádání, musí kupující koupit a prodávající prodat dohodnuté množství deviz za domluvený kurs.

2.7.2 Výnos

Výnos je dán rozdílem mezi fixní a aktuální hodnotou měnového kurzu. Kupující profituje z nárůstu měnového kurzu. Prodávající naopak na obchodu vydělá v případě poklesu měnového kurzu. Výnos nelze stanovit předem.

2.7.3 Rizika spojená s investováním do FX Swap

1. Tržní riziko: Je-li FX SWAP sjednán za účelem spekulace je tržní riziko spjata s pohybem měnových kursů a úrokových sazeb.
2. Riziko likvidity: FX SWAP je zejména pro nižší objemy méně likvidní tudíž případná spekulace je nutná ve vyšším objemu.
3. Kreditní riziko: Kreditní riziko spočívá v nebezpečí platební neschopnosti nebo insolvence tj. možné dočasné nebo trvalé neschopnosti splnit závazky ze swapu, a tím vzniku případné nutnosti pokrytí transakce prostřednictvím trhu. To může být v některých případech nevýhodné.